

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2015 сыл
Тохсунньу
14 күнэ
Сэрэдэ
№1 (10233)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҕЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
мунһабыттан
бэлиэтээһиннэр

Улуус баһылыгын солбуйааччы Н.Н. Степанов иһитинэрбитинэн Саҥа дьыллааҕы каникулларга Хатыг-Арыы, Хамаҕатта уонна Ленскэй нэһиликтэригэр дьуһурустуоба үчүгүйдик тэриллибит, арай Искра уонна Таастаах нэһиликтэригэр дьуһурунайдар сибээскэ ардыгар суох буолбуттара биллибит. 2 Хомустаахтан айаннаан иһэр массыына суолга моһуогурутун нэһилик дьаһалтата сигнал кирибитигэр тутта мээрэ ылан төтөрү илдьэннэр тонуу-хатыы тахсыбатах.

Баһаарынай чаас биллэрбитинэн тохсунньу 3 күнүгэр кизэ 7 чаас ааһыта улуус киинигэр чааһынай хотонго уот туран сүөһүлэр буруоҕа тумнастыбыттар. Республикаҕа улахан издээн Уус-Алдан Бороҕонугар тахсыбыт, чааһынай икки этээстээх дьиэ ымайгытыгар 4 киһи, ол иһигэр 2 оҕо былдыаммыттар.

Баһаарынай надзор дааннайынан Саҥа дьылга 45 сыһыаналар мероприятиелар ытыллыбыттар, онуоха кинотеатрга уонна Көбөкөҥгө сыһыаналар киинигэр баһаарынай сулууспа сөбүлэнгэ суох тэрээһиннэр буолбуттар, дьолго туох да быһылаан тахсыбатах. Уус-Алданга буолбут баһаарынай сибээстээн чуолан төрөппүттэр кыра оҕолор дьиэ хатаан, көрүүтэ-истиитэ суох хааллараллара кытаанахтык бобуллубут.

Киин балыһаҕа Никольскай олохтооҕо фейерверк эмискэ эстэн сирэйдик уокка сизээн кирибит, дьолго хараһын эчэппэтэх, салгыы бэйэтэ куоракка эмтэнэ кирибит. Тохсунньу 1 күнүттэн 11 күнүгэр диири улууска 24 кырачааннар күн сирин көрбүттэр.

Үөрэх управлениетын дааннайынан оскуолалар иккис чизпэри 99% ситиһиннэн уонна 50% хаачыстыбанан түмүктээтилэр. Ахсынны 30 күнүгэр улуус киинигэр «Теремок» детсад үлэҕэ кирибит. Президент дьуолака-тыгар 20 үөрэх туйгуннара кыттыны ылан кэлдилэр. Үөрэх эйгэтин үлэһиттэрэ Саҥа дьыл иннинэ хамнастарын толору ылытыгыгар эрдэ сөптөөх дьаһаллары олохтообуттарын иһин улуус баһылыгар, үг, экономика үлэһиттэригэр махталларын тирдэллэр.

Тыа хаһаайыстыбатыгар Модука «Тунал» хаһаайыстыба үлэһиттэрэ хамнас ылан баран үлэлээбэтэхтэрин түмүгэр 4-5 күн улуус баһынай хаһаайыстыбаларыттан, ТХУ-тан субсидияларын тэрийэн балаһыаньаттан тахсыбыттар. «Тунал» агардак «РосАгролизинг» 23 мөл. солк. иэстээх, уопсай иэһэ 100-тэн тахса мөл. солк., онон монгурууттааһын процедурата ытыллар.

Тохсунньу 16 күнүгэр Хамаҕатта сыһыаналар киинигэр улуус дьаһалтата сылы түмүктүүр тэрээһини ытар, онно норуот хаһаайыстыбатын араас салаларыгар бастыгнар чизэстэниэхтэрэ.

Бэлиэтэнэ В. КАСЬЯНОВ

Улуус нэһиликтэригэр

Саҥа дьылбыт уһун өрөбүллэригэр Кыһыл-Сыыр бөһүөлөгэр түөлбэлэр икки ардыларыгар бастакы тэрээһин ытылынна. Ол курдук, тохсунньу 10 күнүгэр «Алгыс» сыһыаналар киинигэр олохтоох дьаһалта тэрийиитинэн 17 ыйааһыҥна мас тардыһытыгар алта түөлбэ кыттылаах — барыта 60-ча мадьыны күөн көрүстэ. Оҕолортон саҕалаан бэтэрээн саастаахтарга тийэ кыттан дуоһуя сыһыаналар тарҕастылар. Бу күрэхтэһини биир дойдулаахпыт Константин Н.Э. куораттан кэлэн судуйалаабыта биир ураты түгэнинэн буолла. Мас-рестлингэ Россия старшей тренерэ Николай Элляевич төрөбүт нэһиликтэр истин сыһыаналар этэн туран Дьокуускайга ытыллыбыт Аан дойду түһүлгэтин туһунан кэпсээтэ уонна саҥа быраабылалары билиһиннэрдэ.

Күрэхтэһингэ оҕолор үс, дьахталлар уонна эр дьон биэс, бэтэрээннэр түөрт ыйааһыҥна күлүмэх күүстээхтэр, быһаастар былычыннаахтар күөн көрсүһүүлэрин көрөөччүлэргэ үрдүк таһымна көрдөрдүлэр. Күрэхтэһини түмүгүнэн барыта 62 очкуону ылан, быйыл саҥа тэриллибит, «Үрдэл» түөлбэ (молодежной квартал сал. Р. Лиханов) бастакы миэстэни ылан соһуочу көрдөрүүнү онордулар. Иккис миэстэни куруутун инники күөҥгэ сылдыбыт «Чагда» түөлбэ (сал. А. Барашкова) 81 очкуону сурунаан ылла. Эриэ-дэхси очкуонан сабырыйтаран 84 очкуону ылан «Кустук» түөлбэ (сал. А. Руфова) бочуоттаах үһүс миэстэҕэ табыста. «Саһарҕа», «Дьулуур», «Чэчир» түөлбэлэр көхтөөхтүк кытыннылар.

ҮҮММҮТ СЫЛГА БАСТАКЫ МАДЬЫНЫ КҮРЭҕЭ

Бастаабыт уонна призердаабыт кыттааччылар мэтээлинэн уонна грамотанан наһарадаланнылар. Онтон хамаанданан кыайылаахтарга саҥа дьыллааҕы анал бириэстэринэн бэлиэтэннилэр. Спорт дьийэтин директора Охлопков С.М. Бу тэрээһингэ үгүс сыратын уурбутун бэлиэтиир тоҕоостоох. Инники былаанга аны сахалыы оонньуулар күрэхтэрэ күүттүлэр.

А. СОФРОНОВ — ОНТУОН,
Сыһыл-Сыыр

Биридиилээн ыйааһыннарга

Умнуллубат түгэн

ТЫМНЫЫ ОҔОННЬОР БЭЛЭҔИН ТУТТУЛАР

Күүтүүлээх Саргылаах Саҥа дьылбыт үүнүүтүн үөрэ-көтө бэлиэтирибит бу тийэҥ кэлэн турдабына «Нам улууһа» МТ баһылыга А.П. Атласов уонна улуус дьаһалтатын дьиэ кэргэнгэ отделин кылаабынай специалиһа Т.Н. Степанова улууспут киинин Строительнай улуусастыгар олоһор элбэх оҕолоох соҕотох ийэҕэ — Лена Петровна Собакинаҕа

ыалдытыагылар. Балдытыгар дьийлээхтэр үөрэ-көтө көрүстүлэр. Александр Павлович Лена Петровнаһын олох-дьаһах, үлэ-хамнас туһунан ирэ-хоро сэнэргэстэ. Итинэн Саҥа дьылынан эбэр-дэлээн, ситиһиллээх үөрэҕи, доһу-соргуну баһаран туран алталаах Славаҕа, аҕыстаах Санаайаҕа, уоннаах Пегяҕа, уон үстээх

мир Юрьевич, Попова Наталья Романовна, Шарапова Людмила Ивановна, Яковлев Артур Янович, Степанова Татьяна Николаевна. Киинлэр курдук амарах санаалаах дьоммут сылын ахсын үксүү турдуннар. Утүө санаалаахтарга барҕа махта, дьол-соргу тосхойо туруохтун!

СИЭН БОЛДЬУ

Оҕо — олох сибэккитэ

Улууспут дьаһалтатын опека уонна попечительствоҕа отдела (сал. М.И. Петрова) уонна А. Шестаков аатынан культура киинэ (сал. В.В. Колпашникова) ахсынны ый бүтүүтүгэр оҕолорго анаан Саҥа дьылы көрсүү биэчэрин сэргэхтик тэрийэн ытытылар.

Быйылгы тэрээһингэ оҕолор бары кэриэтэ остуоруйалар дьоруойдара буолан араас мааскалары, көстүүмнэри оностон, тиктэн, кэтэн кэлбиттэрэ көрүөхтэн кэрэ. Улахан, кыра оҕолор хоро-водтаан эргийэ хаамтылар, араас ырыалары ыллаатылар. Ону сэргэ таабырыны таайыыга, ким да көрөн турбакка, көхтөөхтүк кытыннылар. Таайытыгар бэлэххэ тигистилэр. Культура киинин үлэһиттэрэ «Бөрө уонна сэттэ хоһуол оҕото» диэн олус бэркэ оонньоон оҕолору үөртүлэр. Дьиэ

ИЛЛЭЭХ ДЬИЭ КЭРГЭН — ДЬОЛ УЙАТА

Оҕо — олох сибэккитэ

СЫЛ БАСТАКЫ ОҔОТО

Бу кэлбит саҥа 2015 сыл тохсунньу 1 күнүгэр сарсыарда 8 чаас 25 мүн. улууспут родильнай отделениетыгар Хамаҕатта нэһиликтэригэр олоһор Феврония Ивановна уонна Иван Витальевич Семеновтар дьийэн эдэр ыалга бастакы уол оҕо улууспутугар бастыкынан күн сирин көрдө. Уол ыйааһына - 3 киилэ 192 грамм, уһуна — 53 см. Саҥа күн сирин көрбүт киһи төрөспүттэрин, улуһун дьонун-сэргэтин үөрдөн улуһугар туһа кинитэ буола улааттын!

С. АРГУНОВ

Нам улууһа — спорт түһүлгэтэ

2014 СЫЛ ТҮМҮГҮНЭН СПОРТ СИТИИИЛЭРЭ

Спорка сыл түмүктэрин таһаары уонна бастыгнар чизэстиир «Чемпионнар бааллара» үөрүүлээх түгэн Дьокуускай куорат «Триумф» спорт саалатыгар үрдүк таһымнаахтык ытытылынна. Бу тэрээһингэ биһиги биир дойдулаахтарбыт кириэн, улуустарын аатын үрдүктүк ааттаттылар. Ол курдук, нуучча дуобатыгар сахаттан бастакы гроссмейстер, Саха республикатын старшей тренеригэр Александр Азаровка Россия үрдүк наһараадатын «Россия үгүлээх тренерэ» диэн бэлиэни туттардылар. «Сыл бастыг спортивнай тэрийээччигэ» диэн номинацияҕа Нам улуһун уонна спорка управлениетын начальнига Павел Иванов тигистэ. Адаптивнай спорт көрүҥнэригэр инбэлиит-спортсмен Иван Халдеев (паурлифтинг) биир бастакынан кириэ. Мань таһынан, «Сахаада — спорт» чулууларын ааттарыгар «Бастыг спортсмен» Игорь Софронеев (хапсаҕай), «Бастыг тренер» Николай Константинов (мас-рестлинг), «Бастыг меценат» Николай Румянцев («Колми» ХЭТ ген. дир.) киридилэр. Утүө, кэрэ түгэнинэн «Урожай» физкультурнай-спортивнай тэрийлэ лауреатынан «Бастыг пропагандист» диэн анал наһараадатын Россия уонна СР спордун ветераныгар Ион Васильевичка туттардылар. Саха республикатын мас-рестлинг федерациятын быһаарытынан «Бастыг спортсмен» аатын Анатолий Гладковка анаата.

А. СОФРОНОВ — ОНТУОН,
Кыһыл-Сыыр

кэргэнинэн ырыа ыллаатылар, хоһоон аахтылар. Бу да сырыыга талааннаах, көхтөөх оҕолору бэлиэтээтилэр. Дьиэ кэргэттэр бэйэлэрэ онорбут оноһуктарын быһаарытын тэрийдилэр. 20 оноһуу дьүүлүүр сүбэ көрөн-истэн бастыгнар быһаарда.

Тымныы оҕонньор сиэнинэн Хаарчааналыын кириэн эбэр-дэлээтилэр, бииргэ хоро-водтаатылар, көстүүмнэри көрөн сыаналаатылар. Саамай үчүгэй көстүүмнээхтэргэ сыаналаах бэлэхтэри туттардылар. Атын да мааскалаахтары матарбака биһирэбил бириэстэринэн наһарадалаатылар. Тымныы оҕонньор хас бириди оҕо аҕалыт кэһитин туттартаан кырачааннар үөрүүлэрин өссө үрдэттэ уонна барыларыгар үүнэр 2015 сылга кытаанах до-руубуйаны, үөрэххэ ситиһиллэ-ри, дьолу-соргуну баһарда.

И. ИВАНОВ

ЯСИА 2014 сыл түмүктөрүн салгыы таһаарар. Бүгүнкү рейтингнэ биһиги республика политиктарыттан өйгө-санааҕа ким ордук олорон хаалбытын ырытабыт.

1 миэстэ – Егор Борисов

Аһан эрэр сыл Егор Борисов ситиһиллэх буолла дьэн эрэллээхтик этиэххэ сөп. Бастатан туран, кини республикатааҕы быыбардарга 59 бырыһыан куолаһы ылан кыайыта. Ити түмүгү сорохтор мыйыммытара эрэри, кандидат Борисов итинэн Кремль ити көрдөрүүнү сөптөөбүнэн ылыммытара. Санатан эттэххэ, нуруот итэҕэли бырыһыана үрдүүрүн туһугар Россия Президентин дьаһалтата балаһан ыйынааҕы быыбардарга кыттар губернатордарга административнай күүһү тутталларын боппута. Онон манньк түгэнгэ аһара элбэтинээр сөбүгэр кырата ордук курдук. Саха сирин Баһылыга ити бөрүлүбүт кээмэйи тутуста. Куолаһааһын кэмигэр Быыбар кини хамыһыһыата, атын кандидаттар үгүстэрэ, кэтээн көрөөччүлэр да улахан кэһиллэри булбатылар.

ыга, общественность үлэтин үрдэтиигэ уода.

Экономика үрдүкү оскуолатын бүтэһик чинчийитин түмүгүнэн республика киин куората 200 000-тан 500 000-ға диэри ахсааннаах нэһилиэнньэлээх Россия 63 куораттарын бөлөбүн ортотугар киһи олобун тупсарыга ситиспит таһымынан үһүс миэстэни ылла. Киин куораты түбэһиэх туһууттан туораан, куорат салалтата былааннааха көһөрө ситиһилиннэ. Егор Борисов уонна Айсен Николаев биһиргэ ыкса үлэтиллэрин түмүгэр «2015 – 2019 с.с. диэри Саха Республикатын киин куоратын – Дьокуускай куорат социальнай-экономическай сайдыытын туһунан» 2826 №-дээх Ыйаахха илии баттаммыта. Бу докумуонтан инники сылларга куоратка социальнай суолталаах ханнык объекттар тутуллуохтаахтара биллибит.

Дьокуускай уулуссаларын, суолларын ситимин сагардан оҕорууга, хапытаалынай уонна былааннаах өрөмүөнүгэр 2015 сылтан 2017 сылга диэри государственнай уонна олохтоох бюджеттан 2,59 миллиард

ламентарийдары, чиновниктары, общественниктары кытта көрсүһүүлэри ытта.

Социальной ситимнэргэ уонна форумнарга сэнээри улахан сылыктаахха, Саха сирин үгүс олохтоохторо кэнники ыйдарга дьүүлэһиллэр республика үс сыллаах бюджетин ылыныга региональной парламент спикерэ тутуһар позициятын сөбүлээтилэр. Санаттахха, үпхэрчү сүүрүн докумуонун уопсай кээмэйдэрин дьүүлэһии кэмигэр Жирков парламент республика бюджетин көдүүһүн үрдэти дьаһалларын ураты хонтуруолга тутуо дьэн бэлиэ-тэбита.

Жирков дьаныардаах кытытынан республика Правительствотун уонна парламенын икки ардыларыгар өртүтэр санаалара аахсыллар тэг сыһыана олохтоно ситиһилиннэ. Министрдер кабинеттара киллэрэр сокуоннарын барылларын утары сыуох эрэри, олох ситиһили дьүүлэһиини аһар буоллулар. Ил Түмэн, сорохтор этэллэрини, сокуоннары өйө-дьүүлэ сыуох ылынар станок уобарыһыттан табыста. Депутаттар фракциялар оруола аччата. Бэйэлэрин санааларынан эбэтэр быыбардааччыларын накаастарынан сайлайтаран, политической партиялар фракцияларын чилиэннэрэ

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, доробо!

2014 сыл түмүктөннэ. Саҕа сылга үктэнэн баран улуус дьаһалтатын уонна правительство отчуоттара саҕаланыахтара. Тохсунньу 21 күнүттэн саҕалаан улуус дьаһалтатын отчуоттуур бөлөҕө нэһиликтэргэ анал график быһыытынан сырыылар саҕаланар. Бу сырыыга биэр улахан бөлөбүнэн, бэйэм тус салалтабынан отчуоттары ытыахпыт. Манна сүүрүн сулууспалар сирэй салайааччылары сылдыахтара. Отчуоттар иннилэригэр «Аһаҕас аан» режиминэн пенсионнай, дьарыктаах буолуу, социальнай харалта, МФЦ о.д.а. тэрилтэлэр нэһилиэнньэни приемнуохтара.

Бу субуотага улуус дьаһалтатын 2014 с. үлэтэ «Энсиэли» хаһыакка бэчээттэниэ, ону эрдэ ааҕан, билсэн ыйытыларгытын, араас хайыскаларга этиилэргитин бэлэмнэн кэллэххитинэ аһаҕас кэпсэти тахсыахтаах дии саныбын. Үлэхамнас араас кыра-улахан кыһалчаларыгар кириитикэни малтачы этэргит ордук, ол эрэн инникитин ыйыннык оҕосторго кириитикэ конструктивнай, ол эбэтэр кураанах дойдох буолбакка итэҕэстэри туоратара, кыаллыбаты олоххо киллэрэргэ чопчу ыйылардаах буоллабына соругун ситиэбэ.

Саамай сүүрүнэ — бу отчуоттарга нэһилиэнньэ күргүөмнээхтик кытара наада, отчуоттуур кэм ыгым буолан сороҕор бириэмэтэ соччо табыҕаһа суох да буолларына сылга биридэ дьэ-уот түбүгүттэн араас, быстахха аралдьыйбакка инники дьылҕаны атах тэпсэн олорон быһаарсарга санаабытын ууруоххут дьэн эрэнэбин.

Александр АТЛАСОВ

эми атыылаһыга куонкуруһу ытыгыга сорох боломуочуйаны оройуон балыһаларыгар биэрэргэ этии киллэрбитэ. Ити көүлээһинин туһунан кини республика Правительствотун мунһаҕар тыл эппитэ.

2014 сыллаахха Чульманга 48 квартиралаах дьэ тутуута сөргүлүллүбүтэ, Серебрянай Бор бөһүөлөгүр үс 24 квартиралаах олорор дьэни тутуу саҕаламмыта.

Фитисов салайар кэмигэр муниципальнай бас билиигэ баар сир учаастактары түүгэ биэрииттэн муниципальнай бюджетка кириэр үп биллэрдик улааппыта. Оройуон баһылыга этэринэн, муниципальнай баайы-дуолу салайыттан дохуот 2011 сылга 4 мөлүйүөн солкуобайтан 2014 сылга 20,5 мөлүйүөнгө тийэ улаатта.

Бу сылга Саха сиригэр ТОРдары тэрийии боппуруоһугар Нерюнгрига РФ Президентин Дальнай Восток уокуругар Баастаайаннай бэрэстэбиитэлэ Юрий Трутнев бэрэссэдээтэллээх сүбэ мунһах ытыллыбыта. Онон Егор Борисов Саха сирин созуруу өтө Саха сирин бүттүүнө сайдар точкатынан, базатынан буолуо дьэн эппитэ.

Оройуонна дьон көҕө үрдэбитэ бэлиэтэнэр. Нерюнгрилар «Саха сирин созуруу өтө — инники кэскил уонна сайдыы проблемалара» дьэн гражданскай форуму, бастакы бизнес-форуму, епархия ычатын съезин, «МИНИСТР» дьыалабыай оонһуу зональной түһүмэтин ыһыттарта.

Аһан эрэр сылга Чульбасс станциятан Инагли станциятыгар диэри тимир суол тутуллуохтаах миэстэтигэр бастакы таһы ууруу сирэ-туома ытыллыбыта, подстанциялаах ВЛ-110 КВ-таах электричество үрдүк күүрүүлээх линиятын тутуу, «Инаглинскэй» ГОК-ка аһаҕас хостооһун саҕаламмыта, «Денисовскэй» шахта хайа-байытар фабрикатын акылаатыгар бастакы тонна бетону кутуу оһоһуллубута, Нерюнгрига «Шахтер» спортивнай-чэбдигирдэр комплекс дьовус муус арена та аһыллыбыта.

Сыл төлө көтүүтэ

Биһиги көрүүбүтүгэр, «Сыл төлө көтүүтэ» ааты нуруот депутатта, Саха сирин биллэр-көстөр политига, общественник Иван Шамаев ылан ылла. Кини Ил Түмэн быыбардарыгар хаста да кытыбыта. Бүтэһинин 2013 сыллаахха Дьокуускай куорат Набережнай уокуругар «Саханефтегазсыт» генеральнай директора Игорь

Никитингэ хотторбута.

Иван Шамаевка ааспыт балаһан ыйынааҕы быыбардар бааттаах буолбуттара. Кини Үөһээ Булүү-Горнай быыбардыр уокуругар кыайан, уһундук сордонноххо, тугу эмэ ситиһиэххэ сөбүн дакаастаабыта.

Сыл түһүүтэ

Саха сирин Баһылыгы быыбарыгар 5,3 эрэ бырыһыаны ылы, партия иһигэр тохтообокко салһанар айдааннар уонна тугу эмэ уларыта сатаабат быһыы-майгы коммунистар бас-көс кийилэрэ Виктор Губаревка ЯСИА-тан «Сыл түһүүтэ» аакка тиксэригэр тиэргэ.

Сорох биэр партиялаахтара бэлиэтиллэринэн, Губарев бэйэтин эрэ аптарытыатын буолбакка, Саха сиригэр РФКП бүтүннүүтүн аптарытыатын суох оҕордо. Ил Түмэнгэ Компартия фракцията Виктор Николаевич салалтатынан бэйэтин иккис миэстэтин «справоростарга» туран биэрдэ.

Аһан эрэр сылга коммунистар бэйэлэрин бигэ электроттарын сүтэриэхтэригэр диэри, политической дьайар кыахтарын салгыы ыскайдаатылар.

Сыл Фениксэ

Политикаҕа чугуйуохха, онно соро сууллуохха, ол кэннэ саамай сүүрүнэ, сатаан өрүт-тэри, бигэ номоххо кэпсэнар Феникс көтөр курдук, көмөр быһыытан өрө көтөн тахсары сатыахха наада.

2013 сыл Саха сирин ычачакка уонна дьэ кэргэн политикатыгар министрэ, чабылхай политик Александр Подголова уустук сыһынан буолбута. Уурайан баран, кини хайа эрэ кэмгэ Саха Республикатыгар суут приставтарын федеральнай сулууспатын управлениетын аппаратагыр үлэһэбитэ итинэн бу соторутааҕыта саҕа дуоһунаска ананна. Дьокуускай баһылыга Айсен Николаев Подголова киин куорат Промышленнай уокуругун салайыны итэҕэйдэ.

Александр Григорьевич уокурук олохтоохторо уонна куорат баһылыга киниттэн күүтү күүтүүлэрин төһө толоруон туһунан биһиги кэлин билиэхпит. Ол эрэри, бүгүнкү күнгэ Подголова охсууну тулууда диир кыахтаахпыт.

Вячеслав Стручков, ЯСИА

САХА СИРИН 5 ПОЛИТИГА

ЯСИА аһан эрэр сыллааҕы рейтингэр

Ааттаах-суоллаах улахан федеральной рейтингнэ Егор Борисов инники миэстэҕэ сылдыар. Кини республика Президентин, кэлин Баһылыгы быһыытынан Гражданскай общество сайдыытын фондата оҕорор испиһигэр көдүүстээхтик үлэлиир үрдүк рейтингнээх губернатордар ахсааннарыгар бигэтик кириэр. Дойду бастың лоббистарын кэрискэтигэр Саха сирин салайааччыта бастакы сүүрбэ иһигэр баар. Борисов сонуннары киэнник тарһатар средстволарга аһаҕас — ол туһунан «Медиа-логия» компания рейтингин көрдөрүүлэрэ туоһулууллар.

Егор Борисовы биһиги рейтингтэ бастакы миэстэтигэр туруоруубутугар Саха сирэ социальнай-экономическай өттүнэн бигэтик сайдыта сүүрүн төрүөтүнэн буолла. Сыл барыллаан түмүгэр регион валовой бородуксуятын кээмэйэ 627 миллиард солкуобай таһымыгар тийдэ, ити ааспыт сыл туһааннаах көрдөрүүтүн 2 бырыһыантан тахсанан куоһарда. Республика экономикатыгар инвестиция улаата турар. Сыл түмүгүнэн инвестиция кээмэйэ 208 миллиарда тийэрэ күүтүллэр. Бары социальной мэктиэлэр толоруллаллар. Ол курдук, сыл түмүгүнэн хамнас төлөбүр 9 бырыһыанга, нэһилиэнньэ дохуота 7 бырыһыанга тийэ улаатара былааннаар. Борисов Россия сүүрүн стратегическай партнёрун, Кытайы кытта биһиргэ үлэлииргэ дьулуһуутун республика үгүс дьыно өйөөтө. 2013 сылга Саха сирин уонна Кытай икки ардыларыгар табаар эргирэ 600 мөлүйүөн долларга тэҥнэспитэ. Борисов этэринэн, саамай сэмэй көрдөрүүнэн итиччэ, инникитин бу улаатан иһиэхтээх.

Саха сирин Баһылыга Өлүөнэни туоруур муоста тутуллуута саҕаланар болдьовун уһатта дьэн этэллэр. Ол гынан баран бу өттүгэр быһыы-майгы, бастатан туран, барыта Россия экономикалык быһыыттан-майгыттан уонна федеральной киин санаатыттан тутулуктаах.

2 миэстэ – Айсен Николаев

Ааспыт сылга Айсен Николаев салалтатынан Дьокуускай куорат үгүс хайысханан салгыы утумнаахтык сайынна — туугу уонна олорор дьыни, социальнай объекттары, суоллары үлэҕэ киллэриигэ, инфраструктураны, ОДьКХ ситимин тупсары-

солкуобай бэриллиэхтээх. Ааспыт сылга саамай кыһалдалаах уулуссалары — Федор Попов уонна Кальвица уулуссаларын — сагардан оҕоруу бастакы түһүмэҕэ ытыллыбыта. Марха микро-оройуонугар элбөх квартиралаах дьыэлэрдээх кварталы тутуу туһунан быһаарыы ылыллыбыта. Айсен Николаев Кытай инвестициятын кэлэр сылга Дьокуускай үс кварталын тутуу саҕаланын сөп дьэн эттэ.

Республика киин куоратын мэригэр аптарытыаты АЛРОСА АК-ҕа сыһыаннаах түгэн эптэ. Санатан эттэххэ, 2014 сыл алтынныгыгар Айсен Николаевы компания президентингэр, онтон вице-президентингэр «сыбааттаан» кириэн барбыттара. Социальной ситимнэргэ, олохтоох форумнарга үгүс комментатордар итинник «быһаарыны» өйөөбүттэрэ. Киин куорат дьаһалтатын баһылыга ити соһуочу түгэнтэн республика нэһилиэнньэтин ортотугар киниэхэ өйөбүл баарын билэн итэҕэйдэ. Манна даҕатан эттэххэ, куорат баһылыгы кэлиитин кытта сыһыаннаах быһыы-майгы билингэ диэри өссө да бүтэһиктээхтик дьыңкэрэ илик, онон биһиги Николаев атын үлэҕэ көһүүтүгэр туоһу буолуохпутун да сөп курдук.

Үгүстэр Айсен Николаев сонуннары киэнник тарһатар средстволарга уонна общество аһаҕаһын сөбүлүүллэр. 2013 сылга биллэрilibит Нуруот көүлээһинин сыла Дьокуускай куорат уонна кини гражданскай институттарын кытта сыһыанан сагалы сагалыыр точканан буолбута. Эрдэ Николаев көүлээһининэн тэриллибит куорат Общественнай палатата көтөөхтүк үлэлиир.

3 миэстэ – Александр Жирков

Федеральной информацийнай эйгэҕэ республикаттан биэр ордук биллэр-көстөр политигынан Государственной Мунһах (Ил Түмэн) спикерэ Александр Жирков буолла.

Аһан эрэр сылга Александр Жирков Кыргызтан Президентин, Россия Федеральнай Мунһаҕын Федерацияҕа Сэбиэтин Председателин, ЮНЕСКО генеральнай директорун, федеральной пар-

тия уопсай линиятын утары барар холобурдара баар буолла.

4 миэстэ – Эрнст Березкин

Эрнст Березкингэ сыһыан араас да буоллар, кини политик быһыытынан балаһан ыйынааҕы быыбардарга «ытытын» мэлдьэһэр уустук. «Гражданскай платформа» туруорбут кандидата Саха сирин Баһылыгы быыбарыгар 29,5 бырыһыан куолаһы ылыгыта, киэнник биллэ илик кандидатка — мөккүһүлүбүт ситиһии. Сорох экспертэр бэлиэтээбиттеринэн, Березкин иккис миэстэни ылыты — үһүс уонна онтон кэлин миэстэлэри ылбыт кандидаттар мөлгөхтөрүн содулунан буолла.

Ол гынан баран, быыбар бүтээтин кытта Березкин Саха сирин политической түһүлгэтигиттэн сүтэн хаалла. Урукку кандидат билигин туугун дьарыктанара биллибэт, общественной хамсааһыны тэрийии туһунан кэнники этиитэ — эти эрэ быһыытынан хаалла. Маны таһынан, Эрнст Березкин аптарытыата түһүүтүгэр штабистарыгар хамнаһы төлөөбөтүбүн курдук сурах-садык эбиискэ буолла. Ол да буоллар, регион Баһылыгы быыбарыгар иккис миэстэни ылыты аһан эрэр сылга биһиги Эрнст Березкиннэ ТОП-5 политиктарга киллэрэр кыабы биэрэр.

5 миэстэ – Андрей Фитисов

Аһан эрэр сылга ЯСИА рейтингин соботох муниципальнан Нерюнгри оройуонун баһылыга Андрей Фитисов, биһиги көрүүбүтүгэр, оройуон нэһилиэнньэтин итинэн республика былаастарын киниэхэ сыһыаннарын тосту уларытары ситистэ.

Фитисов — Саха сирин оройуоннарын сонуннарга элбэхтэ тахсар, иһиллэр-биллэр баһылыктарыттан биридэстэрэ. Кини бэйэтин көүлээһиннэрин дьонго тиэрдэр туһугар ханнык баҕарар трибунаны туһанар. 2014 сыллаахха Нерюнгри оройуонун баһылыга чэпчэтинэн туһанар араҕаҕа

БИЛЛЭРИИЛЭР

Считать недействительным утерянное пенсионное удостоверение на имя Жиркова Дмитрия Дмитриевича

РЕШЕНИЕ № 22-1 от «29» декабря 2014г.

О бюджете муниципального образования «Едейский наслег» на 2015 год

Рассмотрев представленный проект местного бюджета на 2015 год с приложенными к нему документами, и руководствуясь Бюджетным кодексом Российской Федерации, Законом Республики Саха (Якутия) «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе в Республике Саха (Якутия)», Уставом муниципального образования «Едейский наслег» Республики Саха (Якутия), Положением о бюджетном процессе в муниципальном районе (городском округе) «Намский улус», прогнозом социально-экономического развития муниципального образования «Едейский наслег» Республики Саха (Якутия), наследный Совет депутатов муниципального образования «Едейский наслег»

РЕШИЛ:

Статья 1. Основные характеристики бюджета муниципального образования «Едейский наслег» на 2015 год

1. Утвердить основные характеристики и иные показатели местного бюджета на 2015 год:

- 1) прогнозируемого общего объема доходов в сумме 26 421 000 рублей, из них налоговые и неналоговые доходы в сумме 1 151 400 рублей, безвозмездные поступления в сумме 25 269 600 рублей, из них межбюджетные трансферты из государственного бюджета Республики Саха (Якутия) в сумме 25 149 500 рублей;
- 2) общий объем расходов местного бюджета в размере 26 421 000 рублей;
- 3) дефицит местного бюджета в размере 0,0 рублей;

Статья 2. Доходы бюджета муниципального образования «Едейский наслег»

1. Установить, что доходы местного бюджета, поступающие в 2015 году формируются за счет федеральных, региональных налогов, сборов и неналоговых доходов в соответствии с нормативами, установленными Бюджетным кодексом Российской Федерации, Законом Республики Саха (Якутия) «О бюджетном

устройстве и бюджетном процессе в Республике Саха (Якутия)», Законом Республики Саха (Якутия) «О государственном бюджете на 2015 год и на плановый период на 2016 и 2017 годы».

Статья 13. Вступление в силу настоящего решения

Настоящее решение вступает в силу с 1 января 2015 года.

Статья 14. Завершение текущего финансового года.

Бюджетные ассигнования, лимиты бюджетных обязательств и предельные объемы финансирования, предусмотренные на текущий финансовый год, прекращают свое действие 31 декабря 2015 года.

Статья 15. Обнародование и опубликование настоящего решения

Настоящее Решение подлежит официальному обнародованию на информационном стенде, опубликованию на сайте sakha.gov.ru и в улусной газете «Энсиэли».

Статья 16. Контроль исполнения настоящего решения

Контроль исполнения настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по налоговой, бюджетной и экономической политике (предс. Черноградская Ю.Ю.).

Председатель НСД МО «Едейский наслег» Ядрев С.В.

ЫҤИРЭХ ТЫТТАР

Дорогого мужа, отца, дедушку, почетного гражданина Намского улуса, ветерана труда ГАВРИЛЬЕВА ИННОКЕНТИЯ ИГНАТЬЕВИЧА поздравляем с получением знака «Почетный работник автомобильного транспорта Республики Саха (Якутия)!

Желаем крепкого здоровья, оптимизма! Будь добрым, веселым. Счастливым всегда! И пусть не страшны тебе будут года! Тебя уважают и ценят друзья И искренне любят твою семья! С пожеланиями жена, сыновья, невестки, внуки и родственники

МАХТАЛ

Биниги кыракий уолбутун, Салбан орто оскуолатын туйгун үөрэнээчтин Уваровской Мичили биир дойдулаахпыт, Саха республикатын Ил Түмэн Государственной Мунньабын депутата Винокурова Алина Романовна Улуу Кытай нуруотун дойдутугар кыһынгы каникул устата ильдэн күүлэйдэтэн кэлбитигэр барба махталбытын тиэрдэбит. Баҕарабыт киниэхэ уонна кини дьэ кэргэнигэр кытаанах доруобуйаны, ил-эйэ, дьол-соргу эрэ эһигинин эгэрдэтин!

Төрөппүттэрэ Нарьяна Викторовна, Рустам Русланович, эбэтэ Клара Гаврильевна

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

Анна Ивановна 1936 с. Нам оройуонун Көбөкөн нэһилигэр колхозтаах кэргэнигэр төрөөбүтэ. Көнө нүүрүдөөх Тарафана сайылыгы күүс хоһуутугар оонноһон, үрүмэччини экирэтэн бойбойо сүүрэн-көтөн улааппыта. Тарафана бараксан кинини кинг, холку тыһынаабыта, амарах, үтүө дууһалаах буоларыгар күүс-күдэх, өй-санаа биэрбитэ. Иван Иванович Колесов, Мария Афанасьевна Парникова ытык-мааны амарах дууһалаах ийэттэн-аҕаттан төрөөбүтэ. Анна Ивановна оҕо сааһа эрэйимун эрэйдээх буолан, ол кэмнээһини «оонньооботох оҕо сааһым» диэн ахтар. Очотоого улох ыарахан, бэрт эрэйинэн кизһэ аһылыккын булунаҕын. Соророр ачык да сылдыраабыта буолуо. Үөрэххэ, сырдыкка тардыһы күүстээбэ биллэр. Ол санаатынан сирдэтэн, Көбөкөн уонна Хатырык оскуолаларыгар үөрэммитэ. Дьокуускайга культурнай-сырдатар училищеҕа үөрэммитэ. Ол кээнэ Эдьигээн оройуонугар кулуупка үлэлээбитэ. Дойдугар кэлэн, толкуйдаан көрдөбүнэ саамай кэскиллээх учуутал үлэтэ буоларын өйдөөбүтэ. Ол иһин 1961 с. Нам педагогическай училищетыгар үөрэнэ киирбитэ. 3 сыл үөрэнэн начальнай кылаас учууталын дипломун ылан олус үөрбүтэ. Күүс халын тастаах дипломун түөһүгэр ыга тутан турбахтаабыта. Өртөн баҕарбит баҕата туолан, саамай дьоллоох киһинэн аарыммыта. Үөрөһүн бүтэрэрин кытта Мэнэ-Хаҥалас оройуонугар 2 Холгума начальнай оскуоланын сәбиэдиссәйинэн аһаммыта. Төрөөбүт буорыныра, угуяа турарын эдэр сааска үлэһит барыта билбөхтэспит суола. Дойдугар Нам, Хамафатта, Хатын-Арыы оскуолаларыгар айымныылаахтык үлэлээбитэ. Кэтэһиилээх-манаһылаах, үрдүккэ, кэрэҕэ дьулуһар үтүөкэннээх сыллар.

1972 с. Хамафатта орто оскуолатыгар үлэли кэлбитэ. Саҥа сиргэ бэртээхэй үлэһит коллективка түбэспитэ. Бу оскуолаҕа уһуннук үлэлииргэ, олохсуйарга санаммыта. Дьоно-сөргэтэ, сире-уота үлэлииргэ толору кыагы биэрбитэ. Талаан айыллан тахсар усулуобуйата толору баар. Анна Ивановна үлэҕэ сананы, бастыны тутатына олоххо киллэрэн иһэрэ. Петр Николаевич Москвитины, Елена Филипповна Попованы, Матрена Семеновна Пахомованы кытары бииргэ үлэлээн үлэ үрдүк өрөгөйүн, үөрүүтүн билбитэ. Педагогическай үлэтигэр санаттан саҥа үөрэтэр методиканы баһылырга дьулуспута. Линкольн-Давыдов методикатын тутуһан үлэлиир, РСФСР национальнай оскуолаларын Саха сиринээһи филиалын учуонайдара Анисимов В.Н., Каратаев И.И., Охлопкова М.Е. үөрэтэр ньымаларыгар уһуулуллубта. Анна Ивановна сылтан сыл үөрэтэр

методикатын туспаран, оройуон учууталларын биирлэһиллэрин ылбыта. 30-тан тахса сыл оҕону үөрэтти, иитти — Анна Ивановна өрө туспут, сөбүлээбит, таптаабыт үлэтэ. Кини олоххо актыбыынай позициялаах. Учууталлырын таһынан нэһиликэ үлэтигэр үгүстүк көмөлөспүтэ, кыттыбыта. Төрөппүт комитетыгар нэһиликэннээх табаарысты суукка үлэтэ ордук чорботуллар. Борогуулсуктары, бэрээдэги кэһээччилэри дүүллүүр, сүбэлиир этилэрэ. Уус-уран самодельность актыбыынай кыттыылааҕа. Оскуола үөрэнээччилэрин уус-уран самодельноһун тэрийээччилэртэн биридэстэрэ. Оҕо көстүүмүн, таҕаһын-сабын онорууга тэҥнээбэ суоҕа.

Оскуола биир бастыҥ учуутала «СР Учууталларын учууталлара» диэн бэлиэлээх. СР үөрэтирин бочуоттаах ветерана, Хамафатта нэһилигэтин Ытык киһитэ. Үтүө майгытынан, күлүүрэ сылдыраынан, хаһан да санаатын түһэрбэтинэн, тулуурунан бу ыарахан ырыыҕа ыллардар да үтүөрүөм диэн санаатын ыһыктыбакка барда. Сөбүлүүр дьарыктарын ыалдьан да баран ыһыктыбакка оҕуруот ордон, сибээки үүнэрэн, араас былаттары мунһан кэспии, көрдөрө олорбута. Аймахтарын, дьиэ кэргэнин, билэр дьонун, үөрэнээччилэрин, дьүөгэлэрин убаастабылларын, тапталларын ылыан ылла. Күндү ийэбит, кэргэним, эбэбит, эдьийбит, аймахпыт, дьүөгэбит уһун дьылларга сымнаастык утуй. Эн кэрэ мөссүүнүң, үтүө майгыгың, олорон ааспыккын хаһан да умнуохпун суоҕа. Быдан дьылларга быраһаай.

Оҕолоро, кэргэнэ, сиэннэрэ, аймахтара

Күн сирин көрдөрбүт күндү ийэбит, эйэбэс эбэбит, таптаалаах кэргэн, истинник саныыр эдьийбит Данилова (Замятина) Анна Ивановна ыарахан ырыыттан ыалдьан күн сириттэн суох буолбута тохсунньу 7 күнүгэр 40 хонугун туолла.

Анна Ивановна 1954 с. ахсынны 29 күнүгэр Нам оройуонун 2 Хомустаах нэһилигэр элбэх оҕолоох Евдокия Пудовна, Иван Иванович Замятиннар дьэ кэргэнигэр бастакы оҕонун күн сирин көрбүтэ. Аня начальнай кылааска Намга эдьийин аахха Астра Ефремовна Авксентьеваалаах олорон үөрэммитэ. 1966 с. Дьокуускай куоракка киирэн, ийэтин балтыгар Евдокия Пудовна, күтүөтүгэр Дмитрий Васильевич Верховцевтарга олохтонон, 20 №-дээх орто оскуолаҕа үөрөһүн салдаабыта. Билиигэ-көрүүгэ тардыһыта күүстээбэ, ордук гуманитарнай предметтэргэ чабылхай этэ. 8-с кылаас кэнниттэн дьүөгэлэрин кытта сиэттиспитинэн, Дьокуускайдаагы педагогическай училищеҕа үөрэнэ киирбитэ. 1971 с. идэлэнэн республика араас оройуоннарыгар үлэҕэ ананан, үрүө-тараа

тарваспыттара.

Анна Ивановна Абый оройуонугар аһаммыта эрээри, ийэтэ ыарытыгар буолан, көрдөн дойдутугар 2 Хомустаахха дьаһылааһа үлэли тахсыбыта. Хара аһыттан сүрдээх кыһамныылаахтык, айымныылаахтык үлэтин саҕалаабыта. Бу кэмгэ үөрэбин үрдэтинэн Комсомольскайна-Амуре куоракка пединститутка үөрэнэн иһэн, дьиэтин баһыанньатынан төннөн кэлбитэ.

Кэлин ситиһиилээх үлэһити дьаһылааһа-саад сәбиэдиссәйинэн аһабыттара. Оҕону иити-үөрэти эпизиттээх үлэтигэр эдэр специалиска өйбөүл-тирэх буолбут үтүө дьонун мэлдьи истинник ахтара: сельсовет председатели К.Н. Тихоновы, сәбиэдиссәйин А.В. Лазареваны, кыһамныылаах үлэһитэрин — А.Н. Трапезникованы, А.Ф. Степанованы, А.К. Татаринованы, М.А. Олесованы, М.Д. Трапезникованы, Л.С. Ядрихинскайыны. Ити кэмгэ, олох сиринэн, 1975 с. тапталын көрсөн Иннокентий Даниловы кытта ыал буолбута, кыыстаах уол оҕоломмуттара...

Анна Ивановна олоҕун ураты ис хоһоонноох кэмэ Граф Биэрэгэр ааспыта. Манна тарбаҕар талааннаах уруһуйдьут, Намнааҕы 2 №-дээх профлиейгэ үлэлиир, балыксыт барда, көнө сүүрүннээх, үтүө майгылаах Тимофей Яковлевич Оконешниковы кытта олоҕун холбообута, уол оҕоломмуттара. Улахан дьэ кэргэн ньиэр-бааччы, иллээхтик-эйлээхтик уһуннук олорбуттара. Бэйэтэ эмиэ профлиейгэ иттээчинэн 15 сыл устата эңкилэ суох үлэлээбитэ. Бу кэмгэ дьэ кэргэнинэн сибээстэһэр үгүс үтүө доҕоттордоммуттара, истин дьүөгэлэрдэммитэ. Профлиейгэ үлэлээбит сыллара киниэхэ сылаас, истин өйдөбүлү хаалларбыта. Оччолорго гаас киирэ илик буолан, общежитиелар да тымныылаа, хааччыллыгы да татым соғус этэ. Ол да буоллар общежитиелар ис кииргэтиилэрин туспарыга болғомто уурулуллубта. Ис киирбэх стөндөлөр, монтажтар оҕоһуллубуттара. Биир хоһу босхолоон, ааар саала тэрийбиттэрэ. Ыраастык туттан олорууга гөнуборка экраннарын ыйаабыттара. Итиннэ барытыгар кэргэнэ Тимофей Яковлевич тарбаҕар талаана көмөлөөх буолбута. Анна Ивановна идеятынан «Хозяюшка» куруһуок тэриллэн уһун сылларга үлэлээбитэ. Харчы булан, чэй сервиһэ, холдилюкс, электроплита, иһит-хомуос баар буолбута. Манна кыргыттар олус сөбүлээн дьарыктаналлара: ас рецебин суруналлара, астыырга үөрэнэллэрэ, туһалаах сүбэлэри хомуйаллара. Бу барыта саҥа сүүрэн этэ. Тупсаһай оҕоһуулаах кабинеты уопут атаһанар делегациялар, ыалдьыттар көрөн астынар этилэр. Итини таһынан уопуттаах библиотекарэ Е.А. Соловьева көмөтүнэн кэрэхсэбиллээх биэчэрдэри, суруйааччылар саастара туолууларын о.д.а. тэрийэллэрэ. Анна Ивановна бу үлэтин уопутунан икки төгүл республикатаа-

ҕы педагогическай ааһыларга ситиһиилээхтик кыттыбыта. Кини көлүөнэ ыччаты иитиигэ-үөрэтигэ сыраллаах үлэтэ сыаналанан 1987 с. Социалистическай куоталаһы кыайылааһын буолбута. 1991 с., 1993 с. СР Профтехүөрэхтээһинин министрствотын Бочуотунай грамотатынан нағараадаламмыта, Нам улуһун баһылыга А.Н. Ядрев Махтал суругунан бэлиэтэммитэ.

Анна Ивановна олоғун устата үлэһит, кэргэн, ийэ, эбээ да баһытынан сирдээһи анаһын чиэстээхтик толорон ааста. Оҕолорун барыларын ағалар Тимофей Яковлевич төрөөбүт дойдутугар куорат Тулаһытыгар олохтоото, дьэилээтэ-уоттаата. Таптаага уйдаран улааппыт оғолоро үөрэнэн, үлэһит, ыал буолан, ийэлэригэр миннигэс сиэттэри бэлэхтээн лөргүттэрэ. Оттон бэйэлэрэ ийэлэригэр махталларын биллэрэн, аттыларыгар дьэ-уот тутан, гааһын киллэртэрэн, нус-хас олоғу бэлэхтэбиттэрэ кэрэхсэбиллээх. Улахан оғото, кыһа Маша, Москватаагы пединституту бүтэрэн, ыччаты кытта үлэлээн баран, медицина үлэтин ордорон, кэргэнинэн Александрдын медицина эйгэтигэр үлэлиилэр, үс оғолорун бөбөйдээн көрөллөр-истэллэр. Улахан уола Иннокентий онус сылын промышленноска «Анаабыр алмаастара» акционернай тэрилтэҕэ бэһис разрядтаах поварга тийэ үүнэн үлэлиир. Кыра уола Яков кэргэнинэн Александриналыын предпринимательство эйгэтигэр сыстан үлэлиилэр, иккиэн үрдүк үөрэхтээхтэр. Бэйэлэрэ тэрийбит «Сахапласт» уонна «Матрасон» тэрилтэлэр салайааччылары. Кинилэр икки уолларын көрөн-истэн улаатыннараллар. Дьэ, бу барыта ийэ үрдүк үөрүүтэ, дьоло буолар. Ону Анна Ивановна тыһынааһар көрөн-истэн, дуоһуһан-астынан ааста...

Ийэбит, эдьийбит элэккэй, эйэбэс майгылааҕа. Дьону-сэргэни кытта бэркэ тапсан алтыһара, кэпсэтэрэ, кими бағарар бэйэтигэр тардар дьоруурдааҕа, түмэр айылгылааҕа. Күндүтүк саныыр оскуолатаагы, эдэр сааһын үтүө доғотторун, Граф Биэрэгэр «эн-мин» дэһинэн кэлбит истин дьүөгэлэрин кытта ситими олоғун тийэх күнүгэр диэри быспатаҕа: мэлдьи сибээстэһэрэ, хардарыта көрсүһэллэрэ, истинник сәһэргэһэллэрэ. Кини олоххо дьулуурдааҕа, туруорумут сыалын-соругун ситиһэр идэлээбэ, араас түгэңгэ көмөтирэх буолар уйан, аһыныгас сүрэхтээбэ. Оғолоругар, бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар олус болғомтолохтук сыһыаннаһара. Барыларын үөрө-көтө, истин мичээр сыдыайылаах көрсөрө. Дэлэй, миннигэс аһылыгынан күндүлүүр-маанылыгыра. Өрүү сүбэлиамалы, үөрэтэ-такайа сылдыра. Үөрүүбүтүн-хомолтобутун тэңгэ үлэстэрэ. Аны санаатахха, истин сыһыанынан, үтүө тыһынан-өһүнэн, эйбээс мичээринэн, холку-сэмөй майгытынан, кытаанах санаатынан, тулуурунан, дьулу-

урунан олоғу кэрэтик олоғорго холбоёр көрдөрөн ааспыт эбит. Ыарахан ырыыга ылларан да баран биридэ даһаны санаатын түһэрэрин биһиэхэ биллэрбэтэҕэ, барытын эрдээхтик тулуйан, үтүө санаатын ыһыктыбакка бу орто дойдуттан араһыста.

Күндү киһибит, ийэбит, эдьийбит, Эн сырдык мөссүүнүн өйбүтүгэр-сүрэхпитигэр өрүү тыһынаах буолуоҕа. Эн ситэ олоҕортох олоххун оғолорун, сиэннэрин ситэрэн-толорон биэриэхтэрэ. Эн үтүө аатын биһиэхэ барыбытыгар сырдык сулус буолан сыдыайа-сырдыы туруоҕа. Эйгин хаһан да умнуохпун суоҕа!

Тийэх суолтара атаарар ыарахан күннэригитигэр күүс-көмө, тирэх- өйбөлү буолбут бары аймахтарбытыгар, оғолорун табаарыстарыгар, доғотторугар, бэйэтин дьүөгэлэригэр, ыкса ыалларыгар, ыраахан-чугастан хомолтолуорун биллэрбит чугас дьоммутугар ис сүрэхтэн этиллэр махтал истин тылларынан аһыбыт. Эһиги олоххун куһаған сонун аймабатын, ыарыы-сутүү ырааһынан сыртытын, олоххун устата үтүөгүн эрэ үксэтин, кэрэни эрэ элбэтин.

Кэргэнэ, оғолоро, сиэннэрэ, бииргэ төрөөбүттэрэ уонна кинилэр дьэ кэргэттэрэ

Биниги дьэ кэргэн күндү киһибитин, кыһамныылаах кэргэни, таптаалаах ағаны, эйбээс эһни Жирков Владимир Павлович эми-скэччи сүтэрбиһпит тохсунньу 9 күнүгэр номнуо 40 хонугун туолбута.

Владимир Павлович тохсунньу 16 күнүгэр 1946 с. Алын Таастаахха төрөөбүтэ. Бу күннэргэ 69-хун туолуохтаах этэ. Кини былыргы үйэҕэ Таастаахха «Эбэ кирибит» алааска төрөөн-үөскээн ааспыт Нам оройуонугар бастакынан тимири уһаарыт, Дүлүг уус удыура буолар. Бу уус оғонньор 17-18 үйэҕэ бу алааска бэйэтин өтөбөр сымара таастары сэттэ күөттэринэн үрдэрэн, уһааран, тимири арааран сүүрдэн ылар эбит. Кини ол болғуо тимиридриттэн анныныны, батыйаны, саха быһахтарын, сүгэни онтон да атын дьэиэ туттуллар тимири онгоһуктары барытын онгорор эбит. Дьэ, ол билигин сөргүтүллэн, үөрэттиллэн Нам улуһугар даһаны тимири уһаара сылдыбыттар эбит диэн дакаастанан турар.

Волода төрөппүттэрэ, ағата Жирков Павел Гаврильевич, ийэтэ Жиркова Александра Петровна, ағыста оғоломмуттара, олортон, урукку ыарахан олохтон, бизэ оғо өлбүтэ. Ийэлэрэ Александра Петровна бастакы кэргэниттэн биир оғолоох этэ. Ол билигин Никольскайга олорор Жирков Василий Васильевич, Василь ағата сәриигэ баран өлбүт, ол иһин Александр Петровна Павел Гаврильевичка кэргэн таһан, Волода үһүс оғо буолбута. Кини Таастаахха оғо сааһыгар Ааныс эбэтигэр итиллибитэ. Волода дьоно Таастаахтан 1952 с.

Баргыһаанга көһөн кирибиттэрэ. Онтон ылата аҕабыт Баргыһааны иккис дойдутун курдук онгостон олорбута. Манна кини дыолун булан ыал буолбута, үс оҕо кун сириин көрдөрбүтэ, түөрт сиэни бүүбэйдэспитэ. Баргыһаанга оскуолаҕа кирибитэ, 1963 с. ахсыс кылааһы бүтэрбитэ. Бииргэ үөрэммит оҕолорбутун кытта билсэ-көрсө, табаарыстана олобуспут, баччаанга диэри биэстии сыл буола-буола көрсүһүбүт. Бэйэ-бэйэбитин сүрдээгин ахтыһабыт, сэхэргэһэбит, учууталларбытын саныыбыт, араас түбэлтэлэри өйдөһөн күлэбит-үөрөбүт. Онно сүрүн түмээччи, массынанан тизээччи Володябыт буолар. Былырын оскуолабытын бүтэрбиппиз 50 сыла туолбутугар Үөдэйтэн, Хомуस्ताхтан, Намтан, Баргыһаантан мустан үөрүүлээхтик бэлэтээбиппит. Володя алтыс кылааска үөрэнэ сылдьан хаартыскаҕа түһэр үөрэммитэ. Иньэ гынан убайынан Геналыын кылаас, оскуола олохторун, нэһилиэк дьонун хаартыскаҕа түһэрэн элбэх умнуллубат түгэннэри бэлэтээбиппит. Володя өргө дылы хаартыскаҕа түһэринэн сөбүлээн дьарыктаммыта. Оччолорго черно-белай эрэ хаартыска этэ, өссө түһэрбит хаартыскаларын дьиллээхтэргэ бэйэлэрэ провайляйдьыллара, бэчээттиллэрэ. Оннук гынан, 1963 с. оскуола выпускной биэчэригэр кылаастарын оҕолоругар 23 киһиэхэ барыларыгар хаартыска онорон биэрбиттэрэ. Бу хаартыскалары билигин 50 сыл буолан баран көрдөххө олус да күндүлөр, оҕо саасыт умнуллубат түгэннэрэ. Манна таарыйа эттэххэ, уллууска, республикаҕа фотоконкурстарга кыттыбыта. 2000 сылга «Саха сирэ» хаһыат «XXI үйэ бүтэһик түгэннэрэ», 2002 с. «Чэгийэн, чэбдик олохтоох ыал — норуот кэскилэ» диэн күрэхтэригэр кыттан иккитэ бастакы миэстэлэри ылбыта уонна кэнники да кини хаартыскаларын хаһыакка сөптөөх тизмэлэринэн көрөн субу-субу таһаараллара. Аҕабыттан үөрэнэн дьииэ көргөн бары түһэрэр буолбуппун. Владимир Павлович өссө киһиэхэ устууна дьарыктана сылдьыбыта, «Альфа» киинкамералаах этэ. Куоракка үлэли сылдьан, 1977 с. кууруска үөрэнэн киинэни таптааччылар кулууптарын чилиэнэ этэ. Киһиэхэ устубут пленкатын эмиэ бэйэтэ провайляйдьыра. Пленкатын суурайыгар наһаа элбэх уу барар эбит этэ, тыа дьийэтин усулуобуйатыгар олус ырахан буолан, киһиэхэ устарын быраһан кэбиспитэ. Ол да буоллар аҕыйах оччолорго түһэрбит киһилэрэ бааллар. Дьииэ көргөн архыбыгар илдьэ сылдьыбыт.

1964 с. Дьокуускайга суоппар куурусгар үөрэнэн, 26 сыл тэрлээлэргэ суоппардаабыта, ол иһигэр «Нам» совхозка 10-тан тахса сыл, Дьокуускай куоракка Юстиция министрствотыгар 7 сыл, Нам оройуонугар «Сельхозхимия» тэрлээтигэр 8 сыл. Билигин да чааһынай массына-тын ыыта сылдьыбыта. Владимир Павлович үлэлээбит кэмнэригэр хаста да коммунистическай үлэ уахтарына, чемпион суоппар буолбута. Кини массына араас мааркаларыгар, ГАЗ, КАВЗ, ЗИЛ, КАМАЗ, УРАЛ массыналарга үлэлээбитэ. Улахан массыналарын Большой Невертен, Золотникаттан таһаарса тизээрэ. Массына перегоннаан Ульяновскай куоракка тийэ сылдьыбыта. «Сельхозхимия» үлэлээбитин олус күндүтүк саныыра. Онно элбэх суоппар табаары-стаммыта, олору кытта билигин даҕаны сибээһин быспакка, өрүү төлөпүннэхэн ким ханна рейскэ барбытын, ким туга алдыаммытын, көргөтүгэр хайдах олооролорун өрүү туоһулаһа олорбута. Онтон суоппардаан бүтөн ОДКХ тэрлээтэ 15 сыл энкилэ суох ко-

чегардаан пенсияҕа тахсыбыта. Бу тэрлээтэ даҕаны үтүө суобастаахтык үлэлээн. Нам уллуһугар ОДКХ тэрлээбитэ 50 сылыгар юбилейнай бэлиэһэн наһараадаламмыта.

Владимир Павлович уус-уран самодеятельность актыбынай кыттыылааҕа этэ. Элбэх ырыа, хоһоон автора, мелодист, автор-песенник быһыытынан биллэрэ. Кини уллуһуота «Отуу уота» литературнай, уллуһуота «Туллук хаара» мелодистар түмсүүлэрин чилиэнэ этэ. Кини ордук патриотическай темаҕа, төрөөбүт дойдутун, таптал тустарынан ырыа, хоһоон айарын сөбүлүүр. Кини үөрэммит оскуолабыгар анаан айбыт «Оскуолабар» диэн ырыатын үөрэнээччилэр сөбүлээн гимн онгостон ыллыылар. Аҕалар күрэхтэригэр суруйбут «Аҕаларга албан аат» ырыатын уллуһуота аҕалар конференцияларыгар эмиэ гимн онгосторо биэрэһиппиртэрэ. Өссө 2011 с. «Баргыһаан» диэн нэһилиэк гимнин тылын суруйбута. Мелодиятын Дмитрий Кривошапкинныын айбыта. «Дьүрүл» хомусчуттар народнай ансамблын чилиэнэ этэ. Олонхолоуура, тойуктуура, оһуохайдыра. Билигин суоппар олохтун, айанын, сирин-уотун аһатыыны, оһоллорун-моһоллорун тустарынан аныгылыы, бэйэтин көрүүтүнэн «Аптамабыл аттаах Уолан эр бэрдэ суоппар» диэн олонхо айбыта. Бу айымны сахалыы сир-майгы өтгүнэн эдэр суоппардарга улахан үөрэх буолуон сөп этэ. Олонхотун кинигэнэн бэчээттээн таһаартаран эдэр, кырдыһаас суоппардарга бэлэтээбитэ. Диискэҕэ, флешкаҕа эмиэ суруйтарбыта. Бу олохтоһунан «Уруйдан, улуу олонхобут» диэн республикатаагы көрүүгэ кыттыбыта. Соторуаабыта, быйыл күһүн, «Хатынчаана» радиостудияҕа уһуллан араадыһа тыл эһитэ. Ол Баргыһаанга иһилибит эбит, онон биһиги истибэтэхпиз.

Хоһоонноро аан бастаан 2001 с. «Энсиэлибит кэрэтиэн» диэн кинигэнэн тахсыбыта уонна былырын бэйэбит ырыаларын, хоһооннорун мунһан, түмэн таһаарыппыт. «Алын Таастаах Жирковтара», «Итии туһугар ис сүрэхтэн» диэн кэргэнин кинигэлэригэр соавтор. Владимир Павлович нэһилиэтин олобор актыбынайдык кыттар. Араас таһымнаах мунһахтарга нэһилиэтин олобун, тыа хаһаайыстыбатын сайдыытын туһунан боппуруостары аһаастык туруорсара. Уус-уран самодеятельность кыттан, сыанаттан түспэт ырыаһыт буолар. Араас концерттарга, көрүүлэргэ, фестивалларга ситиһилээхтик ырыаларын ыллыыра, хоһооннорун ааһара. Уус-уран самодеятельность кыттыбытын туһугар араас номинацияларга тиксипитэ: «Иэйиилээх мелодист», «Туойабын Улуу Кыайыны», «Дордоонноох этээччи», «Сыл бастын олонхоһута».

Кэнники ырынак үйэтэ буолан, тыа ыалын сиэринэн сүөһүлээх-астаах, оттуур хоһуулаах, оҕуруоттаах, бигэ туркутаах хаһаайын буолбута. Сүөһүлэрин бэйэтэ көрөрө, бэйэтэ аймахтарын кытта оттуура-мастыра. Онно улахан сиэнин үөрэтэн олус үөрэр этэ. Бу сиргэ 68 сыл чөл олобу туһунан, табахтаабакка, арыгылаабакка, наар көрөү умсугуйан кэллэ. Кини өнөтүнэн 2012 с. дьииэ кэргэнинэн уллууска «Үтүө холобур» номинация ылбыһыт, уллуус кинигэтигэр кирибиппит.

Тапталаах кэргэним, аҕабыт, эйбэс эһэбит дьийэтигэр кыргытара, күтүөттэрэ, сиэнэрэ бырааһынныктарга, сайын аайы куруутун мустарбыт, күдээ кэспэтэрбит, хаартыскаҕа түһэрбит. Сиэнэрин олус таптыра, үчүгэйгэ иитэрэ, кинилэргэ олус кыһаллара. Холубура,

хас тахсыбыт күнү уруйдуу, дьийэ таһыгар кэлбит чыычаахтары интэриэһиргээн көрөргө, аһа-тарга үөрэппитэ. Дьииэ кэргэнигэр, дьонго, үлэҕэ үтүө сыһыана, үйэтин тухары чөл олобо, айбыт ырыалара, хоһоонноро, ыллаабыт ырыалара биһиэхэ куруутун холобур буолуохтара. Билингэ дылы кыайан итэҕэйбэппит, күн курдук көрөр күндү киһибит суох буолбутугар. Күлэн-үөрэн мичилиэн, кэпсээн-ипсээн, илиитигэр куруутун тутуурдаах хантан эрэ киирэн кэлиэ дии саныыбыт. Кини сатаан итэҕэйбэт. Кини 20 сааһыттан ыал буолан 48 сыл бу орто дойдуга биригэ олордубут.

Күндү аҕабыт 68 сыл олобу-буугар 40-тан тахса сыл ыстаастаах үлэ ветерана, нэһилиэк бочуоттаах киһитэ этэ. Күндү киһибитин, тымырбытынан итии хаампыт сүүрэрин тухары, умнуохпут суоҕа, куруутун өйдүү-саныы сылдьыахпыт!

Бар күммүтүгэр биһигиниин биригэ буолбут бары аймахтарытыгар, табаарыстарытыгар, нэһилиэкпит дьонугар, олохтоох дьаһалтаҕа улахан махталбытын тиздэбит. Биһиги кыһалдарытын кэлин да быһаарсарга көмөлөспүт дьоммутугар Кривошапкина Ольга Иннокентьевна, Ядрев Александр Николаевичка, Самсонов Николай Петровичка, Соловьев Николай Федоровичка, Жирков Василий Васильевичка, Иванов Николай Михайловичка, Иванов Иннокентий Михайловичка улахан махтанабыт. Бары доруобай, олоххутугар дьоллоох буоларгытыгар барабыт.

Кэргэнэ, кыргытара, күтүөттэрэ, сиэнэрэ

Үс сыл анараа өтүгэр, атырдыах ыйын 11 күнүгэр, биһиги дьийэ кэргэн ыар сүтүккэ ылларбыта. Күндү соҕотох уолбут Чириков Сергей Семенович, баара-суоҕа 27 сааһыгар күһүңү күска баран сураҕа суох сүппүтэ номнуо үс сылааста.

Бу тухары сүтүктээх сүүс айыылаах, оҕобут көмүс уңуобун көтөҕөөрү, күнүстэри-түүннэри утуйбакка көрдөөтүбүт, кэлиэ дьийэ кэтэстибит да туох да биллэбэтэ. Бу биһиги ыарахан кэммитигэр күөс-көмө, өйбүл буолбут оччотооҕу Модут нэһилиэтин баһылыга, хара өлүөр диэри сүүрэн-көтөн көмөлөспүт, хомойуох иһин, биһиги кэксэбиттэн туораабыт Осипов Василий Васильевичка, кини дьийэ кэргэнигэр барҕа махталбытын тиздэбит. Сүгүрүөн туран махтанабыт «Тунал» ООО (Попов Н.П.), «Кэнчээри» оҕо саада (сэб. Дьяконова Л.И.), участкай балыһа (сэб. Дьяконова И.П.), чааһынай предпринимател (Собопова В.В., «Эрэл») СХПК (сэб. Сергучева Л.Г.), «Гранд» ООО маҕаһынын (сэб. Спиридонова Л.А.), ветеринарнай участкак (Семенов Э.М.), олохтоох почта (сэб. Макарова Е.Т.), Гоголевтар дьийэ кэргэнигэр уонна бары нэһилиэкпит олохтоохторугар сүгүрүөн туран махталбытын тиздэбит.

Бар дьоммутугар баҕарыа этибит хаһан даҕаны эһиги дьийэ кэргэтигитигэр кыһал-ҕа кыһарыйбатын, алдьархай ааһнаабатын. Чугас дьонҕут, оҕолоргут, сиэттэргит куруук доруобай, чэгийэн, дьоллоох буолалларыгар баҕарабыт.

Төрөспүттэрэ

Таптыыр кэргэним, ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, Үөдэй нэһилиэтин олохтооҕо Эверстова Мария Дмитриевна уһун ыарыһыттан икки атагар тура сылдьан соһучу күн сириттэн барбыта тохсунньу 20 күнүгэр 40 хонуга туолар. Биһиги ийэбит үгүстүк нэһи-

лиэк, улуус, куорат балыһаһаларыгар сытан үрүн халааттаахтар амарах кыһамныларынан дьийэтигэр кэргэнигэр, оҕолоругар ыарыһытын намыратан сүргэтэ көтө-бүллэн өрүү эргиллэрэ уонна олох туһугар турууласпытынан бара-ра. Бу бүтэһик тигэх балыһаһа кириитин биһиги олох итэҕэйбэппит. Бу сотору эргиллээ дьийэн бүк эрэллээх этибит. Ол курдук, икки атагар тура сылдьан ыарахан ыарыһы ытарчалыы ылбытын оҕолоругар, чугас дьонугар биллэрбэккэ биһиги кэксэбиттэн бараахтаатаҕа.

Ийэбитин санаабатах күммүт суох... Бүгүн баара буоллар төһө эрэ үөрээхтир этэ: баар эрэ кыһа куоракка саҕа дьийэҕэ киирдэ, сиэн уола армияттан ытык иэһин толорон кэллэ, сиэн кыһа Санкт-Петербурктан үөрэһин ситиһилээхтик туттаран кэллэ, уолаттара этэнгэ ыал буолан олорлор.

Биһиги ийэбит Мария Дмитриевна Үөдэй нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Оҕо сааһа Үөдэй кэрэ айылҕалаах сиригэр-уотугар аасыта. Атагар олус кытыгырас буолан атаһынан уонна хайыһарынан сүүрүүгэ бэйэтин саастыылааҕар мэлдьи инники кэксэлэргэ сылдьара. Бэйэтин тула дьону олус судургутук түмэрэ. Айылҕаттан бэриллибит дьовура аратыттан бэриллибит. Оччолорго норуотка биллэринэн «Нойкуоп» диэн ааттанар аҕата олохтоох сэбиэт председателинэн үлэлээбитэ. Улаатан кыыс оҕо аналын толорон элбэх оҕолоох Оруоһугар улахан уолларыгар кэргэн тахсыбыта. Сылы сыллата үс уол оҕолороммуттара. Ийэбит бастакы олоҕо табыллыбатаҕа. Улахан уолу арата, икки уолу ийэбит ылан арахсыбытара.

60-с сыллардааха колхозтар бөдөнгүөннэр саҕа совхозтар тэрлээтилэригэр биһиги ийэбит 1 Хомуस्ताаха «Нам» совхоз бастакы директоругар Кривошапкин К.К. секретарь-машиниһынан үлэлээбитэ. Сотору соҕус Дьокуускай куоракка суоппар-трактористар курстарыгар үөрэнэ киирэн, ситиһилээхтик бүтэрэн «Нам» совхоз директорун служебнай массынаатыгар суоппарынан үлэлээбитэ.

Ийэтигэр көмөлөһөөрү Үөдэй отделениетыгар киирэн

тракториһынан сааскы, күһүнү сир үлэтигэр үлэлээбитэ. Ол сылдьан Үөдэйтэн төрүттээх төгүрүк тулаайах уолга Эверстов И.М. кэргэн тахсыбыта. Уоллаах кыыстаммыттарга. Кэргэнэ Өлүөхүмэтэҕи техникуму бүтэриэтигэр харыс сири халбарыйбакка Үөдэйгэ салайар үлэҕэ үлэлээн кэллэ.

Ийэбит кэлин доруобуйатынан мөлтөөн үлэтин уларытан сүөһү үлэтин тас үлэтигэр ыан-ныксыттарга итии аһылыгы астааһынна, сүөһү эбии аһылыгын онорууга үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. Оччолорго биһиги дьийэбиттэн үлэһит дьон үлэлэрэ-хамнастара саҕаланара. Арааһата нэһилиэк хонтуора дьийэтигэр атына суох курдуга. «Нам» совхоз специалистара, салайааччылары ийэбит сылаас үүттээх чэйин испэксэ аспатах кини ахсааннааҕа буолуо.

Кэлин төһө да балдыа олордор бэйэтин тула нэһилиэк хоту-соҕуруу түөлбөлөрүттэн кырдыһаас дьүөгэлэрэ өрүү мунһуусталлара, олус истинник көрсүһэллэрэ, биир да бырааһын-ныгы көтүшпэккэ бэлэх-туһах туттарсаллара. Манна барытыгар кэргэнэ күөс-көмө, туохха барытыгар тирэх буола сатыыра. Ол курдук ийэлээх аҕабыт сүрдээх эйэлээхтик олорон биэс оҕолорун олохторун онорсон, алаһа дьийэлэрин түстэһэн ийэбит бу күн сириттэн бараахтаата. Ийэбит дьонго-сэргэҕэ истингэ, чугас дьонугар дуһанынан чугаһа, оҕолорун ситиһилэринэн олус истинник үөрээхтиирэ, табыллымаары гыннахпытына утуйар да утун умнан дуһалыын айманара, ол гынан санаатын хаһан да түһэрбэт буола сатыыра, ол сиэринэн үлүгүрдээх ыарыһы тулуйан икки атагар тура сылдьан биһиги «ыарыйдым» диэн туттубакка бу сиртэн күрэннэҕэ. Олус да суохтуубут...

Тапталаах ийэбитин, эбэбитин, хос эбэбитин, кэргэммин ийэбит тухары ахта-саныы сылдьыахпыт. Эн олортодох олоххун оҕолорун, сиэнэриң салгыы туруохтара. Эн сырдык ыраас мессүөнүң өрүү алтыһан аасыт бары доҕотторгор, оҕолоргор, сиэннэригэр өрүү тыһынаах буолуо.

Кэргэнэ, оҕолоро

Күндү кэргэним, ытыктыыр ийэбит, тапталаах эбэм, үлэ ветерана, Алпааны олохтооҕо, дьийэ кэргэн сүрдү кийитэ **СОЛОВЬЕВА (СУЗДАЛОВА)**

Анфиса Степановна
эмискэ ыарахан ыарыһыттан бу дьыл тохсунньу 1 күнүгэр олохтон туораабытын бары билэр, чугас дьонугар диригиник куртууйан туран иһитинэрбит. Эн биһиги сүрэхпитигэр өрүү тыһынааххын.
Кэргэнэ, уолаттара уонна сиэнэ Вася

Таптыыр балтыбыт, ытыктыыр, убаастыыр эдьийибит, үлэ ветерана, Алпааны олохтооҕо **СОЛОВЬЕВА (СУЗДАЛОВА)**

Анфиса Степановна
бу дьыл тохсунньу 1 күнүгэр ыарахан ыарыһыттан олус соһучу олохтон барбытынан кини оҕолоругар Семен, Альберт Иннокентьевичка, сизинигэр Васяҕа диригиник куртууһабытын, аспап аһыгытын тиздэбит. Күндү киһибит туһунан сырдык, үтүө өйдөбүл сүрэхпитигэр мэлдьи тыһынаах буолуо.
Намтан Фекла, Борис Суздаловтар дьийэ кэргэттэрэ

Тапталаах кыра балтыбыт, Алпааны олохтооҕо, үлэ ветерана, «Төрүт уу» үлэһитэ **СОЛОВЬЕВА**

Анфиса Степановна
соһучу, ыарахан ыарыһыттан орто дойдуттан барбытынан күтүөттүгэр Иннокентий Иннокентьевичка, уолтарыгар Альберт Иннокентьевичка, Семен Иннокентьевичка, сизинигэр Васяҕа, аймахтарыгар, доботторугар диригиник куртууһабытын биллэрэбит.
Эдьийдэрэ Оксана, Суоппуйа дьийэ кэргэттэрэ

Убаастыыр дьоммутугар: күтүөттүгэр Иннокентий Иннокентьевичка, бырааттарбытыгар, убаайдарбытыгар Альберт Иннокентьевичка, Семен Иннокентьевичка, сизин бырааппытыгар Васяҕа, чугас аймахтарыгар, дьүөгэлэригэр, Бөтүнтэн төрүттээх Хатын-Арыс олохтооҕо, колхознай-совхознай производство бастыга, үлэ ветерана, «Төрүт уу» тэрлээт үлэһитэ, тапталаах балтыбыт, эдьийибит **СОЛОВЬЕВА**

Анфиса Степановна
соһучу ыарахан ыарыһыттан күн сириттэн туораабытынан диригиник куртууһабытын тиздэбит. Эһиги аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Убайа Степан Суздалов дьийэ кэргэттэрэ

Бииргэ үөрэммит табаарыспытыгар Соловьев Альберт Иннокентьевичка, аҕагыгар, быраатыгар, племяннигар таптыыр ийэлэрэ, эбэлэрэ, Алпааны нэһилиэтин олохтооҕо **СОЛОВЬЕВА**

Анфиса Степановна
ылдыһан олохтон барытынан диригиник куртууһабытын тиздэбит.
Хатын-Арыс орто оскуолатын 1988 с. биригэ үөрэммит оҕолорун

Чугас аймахтарытыгар Пракосья Петровна, Савва Петровна Коржиннарга күтүөттэрэ, балтыбыт, эдьийибит Екатерина Саввична кэргэнэ, оҕолоругар аҕалара **БЫКАНОВ**

Павел Никифорович
эмискэ ылдыһан олохтон туораабытынан диригиник куртууһабытын тиздэбит. **Осиповтар**

Доботторбутугар Савва Петровна, Пракосья Петровна, кыыстарыгар Екатерина Саввична, оҕолоругар, сиэннэригэр таптыыр күтүөттэрэ, кэргэнэ, аҕалара **БЫКАНОВ**

Павел Никифорович
эдэр сааһыгар ыарахан ыарыһыттан орто дойдуттан барбытынан диригиник куртууһабытын тиздэбит.
Ван Син Чин З.М., Башшева М.С., Лугиновтар, Партизантан Башшеватар

Күндүтүк саныыр доботторбутугар, Салбан нэһилиэтин олохтоохторугар Парасковья Петровна, Савва Петровна Коржиннарга, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьонугар күтүөттэрэ **БЫКАНОВ**

Павел Никифорович
соһумар ыарыһыттан олохтон туораабытынан диригиник куртууһабытын тиздэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Куораттан Бочкаревтар, Васильевтар, Сивцевтар, Намтан Эверстовтар, Прокопьевтар

Выражаем глубокое сожаление нашей однокласснице Дорощевой Соболене и ее брату Кириллу по поводу кончины любимой матери **ДОРОЩЕВОЙ**

Татьяны Федоровны.
Скорбим вместе с вами.
Ученики 10 «а» класса МБОУ «Намская СОШ № 2», родители, кл. рук. Маркова И.Д.

Нам улуунун Хатын-Арыс нэһилиэтин олохтооҕо, нэһилиэк ытык киһитэ, үлэ ветерана, Саха сирин тыа хаһаайыстыбатын туйгуна, күндүтүк саныыр, таптыыр убайыт **СИВЦЕВ**

Юрий Алексеевич
уһун, ыарахан ыарыһыттан олохтон туораабытынан диригиник куртууһабытын биллэрэбит.
Быраата, племянниктара, кийииттэрэ, күтүөттэрэ, сиэнэрэ

Кылаабынай редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуйааччы — 41496, хаһыаты таңгы — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнаян сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ШИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьийэтиг аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киирбит суруктар төнөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыннын мэлдьи биһир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талылына, таһылына уонна бэчээтиир сыһаар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная уул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. Ли4 **Көнүл сыананан атыҕылаһар Индекс — Р0005.** Тираһа — 1548 Бэчээккэ илии баттаньытын графика — 12:00 с. 13.01.2015 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 13.01.2015 с.